

»Ylimitoidetut» epäilyt ja »alimitoidetut» määrärahat

Ylimitoidettu (= ruotsin *överdimensionerad*) on alkuaan tekniikan termi. Se ei ole näihin asti ollut kielen keskeisiä sanavaroja; Nykysuomen sanakirja ei koko sanaa tunne. Mutta katsotaanpa, mihin virta on viemässä. Kaikki seuraavat esimerkit ovat helsinkiläisistä sanomalehdistä kuuden viime vuoden ajalta:

»Mistä sitten johtuneekin, vuosien takaiset epäilyt ovat sittemmin osoittautuneet *ylimitoidetuiksi*.»

»Öljykriisi vuonna 1973 ja suurten säiliöalusten *ylimitoidettu* tilauskanta aiheuttivat kriisin.»

»V. K. pitää välttämättömänä suoja-metsäalueen rajan siirtämistä etelämäksi sekä viittaa siihen, että Lapin metsäteollisuus on *ylimitoidettu* sikäläisiin puuvaroihin nähden.»

»Ruotsalaisessa Expressen-lehdessä on mainittu, että verottamatta jääneitä korkoja olisi miljardin markan verran. Tätä summaa Laaksonen pitää aivan *ylimitoitettuna*.»

»Kaikkein muuhun palkkakchitykseen verrattuna *ylimitoidetut* poliisien vaatimukset panevat epäilemään, etteivät he itse

usko saavansa niistä puoltakaan lävitse.»

Ylimitoidetusta on siten tullut muotisana, ja muotisanan tavoin se korvaa stereotyyppisesti monta aidon suomen ilmausta. Epäilyjä tai tilauskantoja ei ennen olisi varmaan sanottu »ylimitoitetuiksi» vaan *liiallisiksi*. Puuvaroihin nähden »ylimitoitettu» metsäteollisuus olisi yksinkertaisemmin *liian laajaa* ja »aivan ylimitoitettu summa» aivan *liian suuri*. »Ylimitoitettuja» poliisien vaatimuksia voisi vanhaan tapaan sanoa *liiallisiksi*, *liikanaisiksi* mutta kaiketi myös *suurellisiksi*, jopa *suhteettomiksi*, *suhdattomiksi* tai *paisutelluiksi*. Ja kyseenalaista on, tarvitaanko »ylimitoitettua» lopulta tekniikassakaan. Nasevampi olisi NS:n mainitsema *ylimittainen*: »Sahatavara sahataan kuivumisesta aiheutuvan kutistumisen varalta ylimittaiseksi [= määramittaa suuremmaksi]».

Vastakohtakseen »ylimitoitettu» on saanut myös *alimitoitettun*:

»Turun piirin tiemäärärahat *alimitoitettut*» (otsikko).

»Kovaosaisten lisäksi vartijan jaloon ammittiin eivät juuri muut vaivaudu hakemaankaan. Syynä on pieni palkka — vajaat 400 markkaa kuukaudessa. — — Tästä syystä vammaistenkin vartijoiden määrä on *alimitoitettu*.»

Olisikohan kohtuutonta muistuttaa, että kun vartijoiden määrä on »alimitoitettu», vartijoita silloin on *liian vähän*. »Alimitoitetuilla» tiemäärärahoilla kai tarkoitetaan *liian pieniä* tai *riittämättömiä* määrärahoja. Tekniikakaan terminä »alimitoitettua» tuskin tarvitaan — se on helppo korvata *alimittaisella*, vivahdetta myöten joskus myös *vajaamittaisella*.

T. I.